

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
UPRAVNI ODJEL ZA ZDRAVSTVO,
SOCIJALNU SKRB, UDRUGE I MLADE
Županijsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova
KLASA: 004-02/17-01/05
URBROJ: 2140/01-09-17-2
Krapina, 20. ožujka 2017.

**Informacija o izvršenju AKCIJSKOG PLANA
za provedbu mjera Nacionalne politike za ravnopravnost spolova
za razdoblje od 2011. do 2015. godine
na području Krapinsko-zagorske županije**

Sukladno Nacionalnoj politici ravnopravnosti spolova županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova imaju zadatak da u suradnji s upravnim tijelima područne (regionalne) samouprave, organizacijama civilnog društva koje se bave pitanjima promocije i zaštite ljudskih prava, znanstvenim institucijama, medijima i drugim zainteresiranim subjektima potiču afirmaciju žena u lokalnoj zajednici, posebice u političkom i javnom životu, ženskom poduzetništvu, obrazovanju i kulturi, profesionalnom i stručnom usavršavanju, promiču zdravstvenu i socijalnu sigurnost žena, te djeluju na sprječavanju svih oblika njihove diskriminacije. U tu svrhu donosen je 19. ožujka 2012. godine Akcijski plan za provedbu mjera Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011. – 2015. Obzirom da proces izrade nove Nacionalne politike zbog političke situacije u zemlji i izvanrednih parlamentarnih izbora još uvijek traje Povjerenstvo je i u 2016. godini djelovao sukladno aktualnom Akcijskom planu te isto nastavio i u 2017. godini. Pregled provedenih aktivnosti donosimo po mjerama kako su bile planirane Akcijskim planom.

1. Ravnopravnost spolova kao temeljna ustavna vrednota

Cilj: Promicati ravnopravnost spolova kao temeljnu društvenu vrednotu u Krapinsko-zagorskoj županiji.

- 1.1. Redovito će se obilježavati i/ili sudjelovati na obilježavanju sljedećih datuma: Međunarodni dan žena – 8. ožujka, Svjetski dan seoskih žena – 15. listopada, Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama – 22. rujna, Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama – 25. studenog, Međunarodni dan borbe protiv homofobije i transfobije – 17. svibnja, Svjetski dan poduzetnica, te Europski dan jednakih plaća, a s ciljem upoznavanja javnosti sa Zakonom o ravnopravnosti spolova i drugim antidiskriminacijskim zakonima, te mehanizmima zaštite od rodne diskriminacije. Poseban naglasak u svim aktivnostima tim povodom staviti će se na**

žene pripadnice nacionalnih manjina te žene s invaliditetom kao posebno deprivilegirane skupine žena.

REALIZIRANO:

ŽPRS je kontinuirano obilježavao datume pri čemu smo se u slučaju Dana žena najčešće pridruživali raznim organizacijama u njihovim aktivnostima obzirom da je to dan koji se najšire društveno obilježava. Primjerice sudjelovale smo 2013. godine na Stručnom skupu o ravnopravnosti spolova kojeg je organizirao Obiteljski centar KZZ, a 2014. godine na tribini „**Radna prava u udrugama**“, kao i na nizu drugih tribina i manifestacija.

Povodom dana kojima se obilježava borba protiv nasilja nad ženama provodili smo sastanke s institucijama koje su dužne provoditi Protokol o postupanju u slučajevima obiteljskog nasilja te smo na taj način ostvarili uspješnu suradnju s centrima za socijalnu skrb s područja naše županije, Obiteljskim centrom, Policijskom upravom i zdravstvenim ustanovama – posebice Zavodom za hitnu medicinu i Općom bolnicom Zabok i bolnicom hrvatskih veterana (u daljnjem tekstu OB Zabok). Nažalost državno odvjetništvo i sudstvo se uporno ne odaziva na naše pozive. Godine 2016. povodom obilježavanja Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama – 22. rujna, suorganizirali smo Okrugli stol na temu „**Podrška žrtvama kaznenih djela**“ na kojem su sudionici i sudionice upoznati su sa sustavom podrške žrtvama i svjedocima, radom odjela za podršku žrtvama i svjedocima na sudovima, pravima žrtava, novčanim naknadama žrtvama kaznenih djela, međuinstitucionalnoj suradnji usmjerenoj svekolikoj podršci žrtvama kaznenih djela.

Posebnu pažnju posvetili smo obilježavanju Međunarodnog dana borbe protiv homofobije i transfobije – 17. svibnja povodom čega smo uspostavili kvalitetnu suradnju s brojnim institucijama i školama s područja naše županije. Posebno ističemo izvrsnu suradnju s organizacijom Zagreb Pride koja je sudjelovala na više naših događaja. Tako smo 2014. godine organizirali tribinu „**Što donosi Zakon o životnom partnerstvu?**“, 2015. projekciju dokumentarnog filma „**Još jednom**“, a 2016. javnu raspravu o suzbijanju homofobije, transfobije i bulinga u školama.

1.2. Prilikom dodjele financijskih potpora organizacijama civilnog društva dio sredstava izdvojiti će se za projekte usmjerene k podizanju znanja i svijesti o ljudskim pravima žena i ravnopravnosti spolova, s naglaskom na projekte usmjerene na pružanje pomoći ženama žrtvama nasilja, ženama s invaliditetom i pripadnicama nacionalnih manjina. Također će se u prijavnne obrasce za sve projekte uvesti pitanje "Na koji način predloženi projekt doprinosi ravnopravnosti spolova?" kao jedan od elemenata vrednovanja kvalitete projekta te će se u obrascima za izvještaj tražiti spolno razlučeni podaci o korisnicima projekta, a koji će se onda objavljivati u izvješću o potporama.

REALIZIRANO:

Mjera je djelomično implementirana. U okviru natječaja za su/financiranje programa i projekata udruga u području prevencije zdravlja, skrbi o mladima i ranjivim skupinama te ljudskih prava, demokratizacije i razvoja civilnog društva kao ciljevi su navedeni unapređivanje položaja žena s invaliditetom te unapređivanju svijesti o važnosti i značaju poštivanja, unapređenja i promicanja ljudskih prava, demokratizacije i svekolikog razvoja civilnog društva. U obrascu navedenog natječaja u pitanju 21 traži odgovor na pitanje „Doprinos programa/projekta promicanju ravnopravnosti ranjivih skupina te druge dodatne elemente vrijednosti programa/projekta“ što uključuje i ravnopravnost spolova.

1.3. Obvezati će se sva tijela Krapinsko-zagorske županije da se u sve odluke i akte unese rodno osjetljiv jezik te da se sve funkcije na svim razinama vlasti i administracije te institucija u vlasništvu županije izražavaju u rodno osjetljivom obliku.

REALIZIRANO:

Mjera je djelomično implementirana na način da je u svaki dokument unesen stavak da su korišteni termini rodno neutralni i odnose se na oba spola.

1.4. Sudjelovat će se u provođenju nacionalnog akcijskog plana za unaprjeđenje položaja žena u ruralnim krajevima te sukladno tome donijeti posebne mjere za Krapinsko-zagorsku županiju.

REALIZIRANO:

ŽPRS je 14. 06. 2013. godine sudjelovalo na radionici organiziranoj povodom izrade Akcijskog plana za promicanje i unapređenje uloge i statusa žena u ruralnom području za razdoblje od 2013. do 2020. godine uz partnere Ministarstvo poljoprivrede, Vladin Ured za ravnopravnost spolova i Manjinske ženske udruge «Terem». ŽPRS osiguralo je i financijska sredstva za provedbu radionice. Nažalost Ministarstvo poljoprivrede je nakon provedenih radionica stalo s radom na ovom pitanju te do danas nije donijelo navedeni akcijski plan.

1.5. Redovito će se održavati tribine, seminari, konferencije, kampanje i druge aktivnosti o političkoj zastupljenosti žena u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti, na nacionalnoj i lokalnoj razini s posebnim naglaskom na žene pripadnice nacionalnih manjina i žene s invaliditetom.

REALIZIRANO:

U susret lokalnim izborima 2013. godine uključili smo se u kampanju za promicanje političke zastupljenosti žena na lokalnim izborima 2013. godine **“Uravnotežimo se”** te smo 18. 03. 2013. godine održali 10. tematsku sjednicu posvećenu upoznavanju političkih stranaka sa zakonskim odredbama usmjerenima ka većem angažmanu žena i posebno žena s invaliditetom u političkom životu na području županije

U susret lokalnim izborima 2017. godine organizirali smo 15. tematsku sjednicu **“U susret lokalnim izborima”** na kojoj je sudjelovala i Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova. Nažalost predsjednici županijskih organizacija političkih stranaka nisu se odazvali pozivu te im je upućen dopis s informacijom o obvezama iz Zakona o ravnopravnosti spolova.

Sudjelovali smo i na panelu u organizaciji Hrvatske zajednice županije o uključenosti žena u politički život zajednice u Svetom Martinu na Muri 17. ožujka 2017. godine.

1.6. Sukladno Zakonu o ravnopravnosti spolova pri imenovanju u tijela vlasti, izaslanstva, povjerenstva i druga tijela te pravne osobe s javnim ovlastima u Krapinsko-zagorskoj županiji vodit će se računa o ravnomjernoj zastupljenosti oba spola. U svrhu praćenja ove mjere na godišnjoj razini će se izrađivati statističko izvješće o članovima/članicama županijske skupštine, odbora županijske skupštine, savjeta i odbora koje osniva Krapinsko-zagorska županije, nadzornih i upravnih vijeća te drugih odbora institucija u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije, jednako kao rukovodećih pozicija

u županijskoj administraciji. Navedena statistika biti će dostupna na internetskim stranicama Krapinsko-zagorske županije.

REALIZIRANO:

Statistika se objavljuje na godišnjoj razini te čini prilog ovom izvješću.

1.7. Sudjelovati će se u promicanju mjera iz Nacionalne politike za ravnopravnost spolova te distribuciji i promociji relevantnih međunarodnih dokumenata o ravnopravnosti spolova (Strategija za ravnopravnost između žena i muškaraca 2010. – 2015. Europske komisije, UN-ova Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, Pekinška deklaracija i Platforma za djelovanje, Priručnik Vijeća Europe o strategijama za suzbijanje rodni stereotipa u medijima), a u svrhu informiranja građanstva o obvezama uvođenja rodno osjetljivih politika u sva područja društvenog života, a u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i standardima EU.

REALIZIRANO:

Kroz medije, tribine i tematske sjednice kontinuirano je realizirana ova mjera. Ovdje izdvajamo samo neke aktivnosti.

Na inicijativu ŽPRS, Županijska skupština na 15. sjednici donijela je Zaključak o prihvaćanju **Europske povelje o ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini.**

Uključile smo se u projekt "**Ženska mreža za europsku budućnost**". U projekt smo sudjelovale tijekom 2015. i 2016. kao partnerice zajedno s još deset drugih organizacija i institucija. Projekt je proveden u okviru Europe za građane - Umrežavanje gradova, a glavni mu je cilj bio osnažiti žene za političku artikulaciju rodne neravnopravnosti te graditi rodnu solidarnost kroz umrežavanje žena na lokalnom i europskom nivou. Ispred ŽPRS u aktivnostima projekta sudjelovale su Željka Töpfer, u prvom ciklusu projekta WONET „Žene i obrazovanje“, Karolina Hostić i Petra Vdović, u drugom ciklusu „Žene, politička participacija i mediji“, Mirela Obadić i Jadranka Vuković u trećem ciklusu projekta WONET „Žene, zapošljavanje i socijalna politika“, te Tanja Cujzek, Jadranka Vidiček i Tatjana Tenšek u četvrtom ciklusu „Žene i obiteljska politika“.

13. tematska sjednica Županijskog povjerenstva za ravnopravnost na temu "**Provedba Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011. do 2015. godine (realizacija Akcijskih planova) te rasprava o donošenju nove Nacionalne politike za ravnopravnost spolova**" održana je u ožujku 2016. godine. Sjednici su prisustvovala predstavnice Ureda za ravnopravnost Vlade RH Gordana Obradović Dragišić i Sandra Bedeniković te Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić.

1.8. Poticati će se osnivanje gradskih i općinskih povjerenstava za ravnopravnost spolova, voditi evidenciju, surađivati s njima i o navedenom redovito izvještavati Ured za ravnopravnost spolova.

REALIZIRANO:

Na području županije osnovana su tri Povjerenstva – u Zaboku, Bedekovčini i Tuhlju. S Povjerenstvima je održan zajednički sastanak te smo sudjelovali na njihovim aktivnostima, kao i njihovi predstavnici na aktivnostima ŽPRS.

1.9. Sudjelovati će se na Koordinaciji županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova radi unapređivanja i usklađivanja aktivnosti te razmjene informacija i primjera dobre prakse provedbe politike ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini.

REALIZIRANO:

Predstavnice Županijskog povjerenstva sudjelovale su na VI. I VII. Koordinaciji županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova gdje su prezentirale djelovanje Županijskog povjerenstva za ravnopravnost spolova KZŽ. Sudjelovale smo i na nizu sastanaka te radionici u okviru Twinning projekta VURS-a „Podrška ravnopravnosti spolova“ koji se provodi u suradnji s partnerom iz Republike Finske.

1.10. U okviru sredstava koja se izdvajaju za elektroničke medije, ugovorno će se definirati da korisnici sredstava moraju kreirati rodno senzibilizirane medijske sadržaje, promicati ravnopravnost spolova te poticati edukaciju o rodnoj ravnopravnosti medijskih djelatnika i djelatnica koji kreiraju medijske sadržaje.

REALIZIRANO:

Nije realizirano budući da KZŽ ne izdvaja proračunska sredstva za rad elektroničkih medija. No, mediji su također obveznici primjene odredbi Zakona o ravnopravnosti spolova i aktualnih Nacionalnih politika za ravnopravnost spolova te bi u tom dijelu trebali voditi računa o načelu ravnopravnosti spolova u svom sadržaju.

1.11. Sukladno mogućnostima pratiti će se sadržaji medija radi detekcije rodnih stereotipa te će se na iste upozoriti medijske kuće.

REALIZIRANO:

Kao što smo upozoravali Vladin ured za ravnopravnost spolova prilikom kreiranja Nacionalne politike ovakva mjera nije provediva na regionalnoj razini te stoga i nismo bili istu u mogućnosti provesti. No moramo istaknuti da smo s medijima u KZŽ imali odličnu suradnju, a posebice želimo istaknuti Radio Stubicu i Radio Zabok koji su kontinuirano pratili sve naše aktivnosti te pokazuju velik interes i profesionalno praćenje tema iz područja ravnopravnosti spolova.

2. Tržište rada i poduzetništvo

Cilj: Unaprijediti konkurentnost žena na tržištu rada te ojačati poduzetništvo žena. Poticati veće sudjelovanje muškaraca u brizi oko djece. Ojačati institucionalnu skrb za djecu te starije i nemoćne članove/ice obitelji.

2.1. Pratit će se i javno objavljivati zasebni podaci o položaju žena na tržištu rada temeljem učinaka u provedbi mjera Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za razdoblje 2011. -2012. godine i 2013. – 2014. godine).

REALIZIRANO:

HZZ redovito izvještava Županiju o ovim podacima te smo u ovom djelu akcijskog plana ostvarili odličnu suradnju s HZZ Područnim uredom Krapina. Dodatno smo 2016. godine u suradnji s udrugom

Babel organizirale javno predstavljanje rezultata istraživanja o usklađivanju obiteljskih obveza i plaćenog rada koje je provedeno u sklopu projekta „**Žene na tržištu rada – procjena utjecaja roda**“ koje rasvjetljava problematiku sudjelovanja žena u svijetu rada.

2.2. Provoditi će se nacionalni planovi za poticanje zapošljavanja i razvoja poduzetništva, uz razradu dodatnih poticajnih mjera.

REALIZIRANO:

Na području županije provodile su se državne politike odnosno aktivne politike zapošljavanja kroz HZZ. Žene su u Krapinsko-zagorskoj županiji tijekom krize činile manji dio nezaposlenih osoba te su zahvaljujući strukturi radnih mjesta na kojima su prežežito zaposlene nešto lakše očuvale svoja radna mjesta od muškaraca. No, prolaskom krize te značajnim smanjenjem nezaposlenosti trend se preokrenuo te muškarci sada lakše pronalaze posao. Prema izvješću HZZ-a od ukupnog broja nezaposlenih u veljači 2017. bila je 2.361 nezaposlena žena (54,9%) i 1.939 muškaraca (45,1%). Ovi podaci još jednom ukazuju da je potrebno više raditi na smanjenju segregacije muškaraca i žena prema zanimanjima za koja se obrazuju te usmjeravati žene u zanimanja poželjna na tržištu rada.

2.3. Sustavno će se promicati poduzetništvo žena kroz medijske kampanje, programe i obrazovanje žena o poduzetništvu, pružanjem organizacijske, financijske, prostorne i druge pomoći.

REALIZIRANO:

U suradnji sa Savjetom mladih Krapinsko-zagorske županije i Povjerenstvom za osobe s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije održana je 2014. godine 5. tematska sjednica «**Mogućnosti razvoja socijalnog poduzetništva u Krapinsko-zagorskoj županiji**». 6. tematska sjednica iste godine održana je na temu «**Žene i Biznis**» - predstavljanje rezultata istraživanja provedenog u okviru EU Progress-projekta «Uklanjanje staklenog labirinta – jednakost prilika u pristupu pozicijama ekonomskog odlučivanja» i Strategije razvoja poduzetništva žena 2014. – 2020. Godine.

Također smo podržali i sudjelovali u organizaciji 2. i 3. izložbenog sajma Obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva i udruga s područja općine Bedekovčina koje je organizirala udruga Terem i Općinsko povjerenstvo za ravnopravnost spolova.

Zagorska razvojna agencija je u izvještajnom razdoblju organizirala 121 radionicu vezano uz poduzetništvo te su prosječno 30% osoba na tim radionicama činile žene.

2.4. U suradnji s organizacijama civilnog društva pripremati će se i provoditi projekti u svrhu povećanja zaposlivosti žena.

REALIZIRANO:

Godine 2014. surorganizirali smo Okrugli stol «**Europske mogućnosti za ruralna područja: rodna perspektiva**» - informiralo se žene iz ruralnih područja o mogućnostima koje donosi članstvo u Europskoj uniji i nastojalo osvijestiti njihov doprinos EU te tribinu „**Mladi na tržištu rada**“ (u sklopu projekta „Za rad spremne“). Udruga CESI na području KŽŽ provodila je još tri projekta koji se tiču

pitanja zapošljavanje i poduzetništva žena te smo sukladno mogućnostima podržali njihove aktivnosti.

2.5. Provodit će se aktivnosti za poticanje jednake raspodjele kućanskih i obiteljskih poslova te ravnopravnu podjelu roditeljske odgovornosti za skrb o djeci, uključujući promociju korištenja roditeljskog dopusta očeva. U tu svrhu će se sve zaposlenike u županijskoj upravi i institucijama u vlasništvu županije informirati o pravu očeva na korištenje roditeljskog dopusta te će se razraditi modeli dodatnih pogodnosti za zaposlenike županijske uprave kako bi se potaknulo veće sudjelovanje očeva u roditeljskim obvezama.

REALIZIRANO:

ŽPRS je sudjelovao u projektu "Zoomirajmo ravnopravnost" te smo tako dana 06. 03. 2013. godine u Bedekovčini u organizaciji Manjinske ženske udruge «Terem» održali izložbu «**Zoomirajmo ravnopravnost**» koja je imala za cilj promicati ravnopravnost sudjelovanja muškaraca u obiteljskom životu.

Županija je dopisom informirala sve svoje zaposlenike o mogućnostima korištenja roditeljskog dopusta.

2.6. Poticati će se povećanje kapaciteta te roditeljima prilagođena organizacija odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi u općinama i gradovima te trgovačkim društvima i poslovnim organizacijama u javnom i privatnom vlasništvu.

REALIZIRANO:

Kapaciteti i mreža dječjih vrtića u nadležnosti su općina i gradova, a KZŽ od 2016. godine pruža financijsku pomoć organizaciji programa predškole za djecu koja su pred upisom u 1. razred osnovne škole (za 950 učenika i učenica u iznosu od 170.000 kn).

2.7. Poticati će se stvaranje dostupnosti domova/ustanova za stare, bolesne i nemoćne, uključujući i mogućnost dnevnog boravka.

REALIZIRANO:

Na području KZŽ djelatno je 5 Domova socijalne skrbi, 7 Domova socijalne skrbi nad kojima osnivačka prava imaju fizičke i pravne osobe, te 11 Obiteljskih domova otvorenih u proteklom razdoblju.

3. Obrazovanje, šport i kultura

Ciljevi: Smanjiti rodnu segregaciju u obrazovanju između žena i muškaraca. Unaprijediti sudjelovanje žena u športu i kulturi. Promicati obrazovanje o ravnopravnosti spolova u školskom sustavu.

3.1. U slučaju izjednačenog rezultata po svim osnovama vrednovanja pri dodjeli učeničkih i visokoškolskih stipendija, prednost će se dati podzastupljenom spolu.

REALIZIRANO:

U županijski pravilnik o stipendijama iz 2013. godine bila je uvrštena ova odredba. Obzirom da je Akcijski plan istekao prije izrade novog Pravilnika, a da se još uvijek čeka nova Nacionalna politika za ravnopravnost spolova odredba nije ponavljena u novom Pravilniku iz 2016.

3.2. U okviru natječaja za stipendije učenicima i učenicama, studentima i studenticama, uvesti će se dodatni bodovi za one koji se školuju za rodno netradicionalno zanimanje (ono zanimanje za koje se školuje manje od 40% podzastupljenog spola).

REALIZIRANO:

U županijski pravilnik o stipendijama iz 2013. godine bila je uvrštena ova odredba. Nije realizirana zbog nedostatka interesa kandidata i kandidatkinja što dodatno ukazuje na izrazitu spolnu segregiranost obrazovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji. Obzirom da je Akcijski plan istekao prije izrade novog Pravilnika, a da se još uvijek čeka nova Nacionalna politika za ravnopravnost spolova odredba nije ponavljana u novom Pravilniku iz 2016.

3.3. Svake godine nakon završetka upisa u srednje škole te visoka učilišta koja djeluju na području županije izrađivati će se statističko izvješće sa spolno razlučenim podacima za svaku školu, visoko učilište i upisani program. Objedinjeno izvješće će se dostavljati Povjerenstvu za ravnopravnost spolova te će se sukladno izvješćima planirati daljnje mjere za smanjenje rodne/spolne segregacije u obrazovanju.

REALIZIRANO:

Izvješća su redovito prikupljana i pokazuju da i dalje postoji rodna segregacija po zanimanjima te da je potreban sustavni pristup ovom području posebice u dijelu motiviranja djevojaka za STEM područje. Primjerice u školskoj godini 2015/2016 u područje Strojarsstvo, brodogradnja i metalurgija te Elektrotehniku i računalstvo upisala se samo jedna djevojka. Djevojke s više od 60% dominiraju u programima Gimnazije, Ekonomije, trgovine i poslovne administracije, Turizma i ugostiteljstva, Zdravstva i socijalne skrbi te Umjetnosti.

3.4. Športašicama će se osigurati jednaka dostupnost športske infrastrukture, kako u vremenu korištenja tako i u kvaliteti, te dostupnost stručnog usavršavanja, osposobljavanja i zapošljavanja u športu. Na godišnjoj razini će se pratiti kvantitativno i kvalitativno sudjelovanje žena u športskim klubovima na području županije. O navedenome će Zajednica športova jednom godišnje izveštavati Povjerenstvo za ravnopravnost spolova KZZ.

REALIZIRANO:

Sportska zajednica je redovito izvještavala Povjerenstvo o sudjelovanju žena u sportu u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zajednica je na godišnjoj Skupštini u ožujku 2013. godine u svoj Statut i druge akte uvela odredbu o minimalnoj 40%-noj zastupljenosti žena u svojim upravljačkim tijelima te za Izbornu skupštinu prilikom predlaganja članova Skupštine, Izvršnog odbora, Nadzornog odbora i drugih tijela Zajednice od svojih članica tražiti da, gdje je god to moguće, poštuju Statutarne odluke Zajednice. Na razini članica Zajednice u 2015. godini bilo je 8% predsjednica klubova ili saveza, žene su činile 12% članica Izvršnih tijela te 20% Skupština uduga ili saveza. Ukupno je Zajednica zabilježila 21,4% sportašica u udrugama ili savezima na području KZZ. Zajednica i udruge članice Zajednice nastoje osigurati skrb o ravnopravnom stručnom usavršavanju, osposobljavanju i zapošljavanju za oba spola. Sve udruge članice obvezne su sportašicama osiguraju jednaku dostupnost športske infrastrukture,

kako u vremenu tako i u kvaliteti korištenje, te dostupnost stručnog usavršavanja, osposobljavanja i zapošljavanja u sportu.

2016. godine održana je 14. tematska sjednica Županijskog povjerenstva za ravnopravnost spolova na temu „Žene i šport“. Raspravljalo se o rodnoj ravnopravnosti u športu, položaju i udjelu žena i žena s invaliditetom u športu kako na županijskoj, tako i na nacionalnoj razini (u natjecateljskom, trenerskom i sudačkom području).

3.5. Osigurat će se dodatna sredstva za poticanje rada postojećih ženskih športskih klubova i osnivanje novih.

REALIZIRANO:

Nažalost ova mjera nije provedena.

3.6. Podržavat će se provedba i osiguravati financijska sredstva za potporu ciljanim znanstvenim rodnim istraživanjima i analizama, uključujući projekte u području kulture.

REALIZIRANO:

Nije bilo ovakvih zahtjeva pa isti nisu mogli biti niti poduprijeti. Ovo je mjera iz Nacionalne politike koja nije nužno prilagođena provedbi na lokalnoj razini.

3.7. Zajednica tehničke kulture o sudjelovanju žena u programima tehničke kulture jednom godišnje izvještavati će Povjerenstvo za ravnopravnost spolova KZŽ.

REALIZIRANO:

Zajednica tehničke kulture oglušila se na obaveze iz Akcijskog plana te nije dostavljala izvještaje.

3.8. Poticati će se edukaciju nastavnika/ca i profesori/ca o ravnopravnosti spolova i suradnja s županijskim voditeljima građanskog odgoja i obrazovanja u cilju temeljitijeg uvođenja kroskurikulrne edukacije o ravnopravnosti spolova te provođenje Modula za ravnopravnost spolova u osnovnim i srednjim školama Krapinsko-zagorske županije.

REALIZIRANO:

U suradnji s Mrežom udruga Zagor izražena je publikacija za srednjoškolce/ke «**Mladi, a tako ravnopravni**» s ciljem promicanja ravnopravnosti spolova među mladima, te su u travnju održane dvije radionice za srednjoškolce/ke u Srednjoj školi Zabok i Gimnaziji Zabok. Mreža udruga Zagor provodila je i projekt vezan uz medijsku pismenost u kojem se radilo na pitanjima medija i medijskog izvještavanja bez homofobije, rasizma i seksizma što se uklapa u područje građanskog odgoja i obrazovanja. U projektu su sudjelovale Srednja škola Zlatar i Gimnazija Zabok.

2013. i 2015.. godine predsjednica Županijskog povjerenstva sudjelovala je u Stručnom povjerenstvu na smotri projekata građanskog odgoja i obrazovanja.

Kontinuirano smo informirali škole o javnim tribinama i događanjima koje smo provodili a koje se tiču tema iz programa Građanskog odgoja i obrazovanja te smo uspostavili dobru suradnju sa srednjim školama iz naše Županije.

4. Zdravstvena i socijalna sigurnost žena i muškaraca

Cilj: Unaprijediti rodno specifičnu zdravstvenu zaštitu u Krapinsko-zagorskoj županiji.

4.1. Pristupiti će se nabavi minimalno jednog ginekološkog stola za žene s tjelesnim invaliditetom.

REALIZIRANO:

Ginekološke ambulante Doma zdravlja Krapinsko-zagorske županije opremljene su s 5 ginekoloških stolova za žene s invaliditetom na lokacijama u Klanjcu, Zaboku, Donjoj Stubici i Konjšćini od čega je nabava 2 ginekološka stola za ordinacije Doma zdravlja Krapinsko-zagorske županije i nabava stola za Opću bolnicu Zabok i bolnicu hrvatskih veterana financirana sredstvima županijskog proračuna.

2015. godine održana je 11. tematska sjednica Županijskog povjerenstva za ravnopravnost spolova, a povodom obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom 3. prosinca „**Položaj žena s invaliditetom u Krapinsko-zagorskoj županiji**“ koja je iznjedrila i zaključke posebno vezane uz reproduktivna prava žena s invaliditetom te je Županija po tim zaključcima i postupila. Kao problem istaknuta je potreba za većom edukacijom zdravstvenog osoblja kao i rješavanje pristupačnosti pojedinih ginekoloških ambulanti u okviru Doma zdravlja KZZ što nam predstoji učiniti u narednom razdoblju.

4.2. U OB Zabok osigurati će se adekvatan prostor u okviru odjela babinjača, a u svrhu osiguranja viđanja majke i novorođenčeta od strane oca tijekom njihova boravka u bolnici.

REALIZIRANO:

Vođeni su razgovori s OB Zabok, ali nije realizirano. U okviru pilot projekta “Rodilišta prijatelji majki i djece” najavljeno je i da će se analizirati politika posjeta majkama i bebama u bolnicama.

4.3. Poticati će se preventivni programi ranog otkrivanja raka dojke, raka prostate te općenito programi zaštite reproduktivnog zdravlja.

REALIZIRANO:

Zdravstvene ustanove i organizacije civilnog društva kontinuirano su se uključivali u akcije pokrenute s nacionalnog nivoa. Ovdje posebno možemo istaknuti Zagorsku ligu protiv raka i udrugu Zlatno srce koje već godinama predano rade na osvješćivanju javnosti vezano uz rano otkrivanje raka dojke. Brojne udruge i političke organizacije također se uključuju u ove aktivnosti.

Na području županije omogućeno je cijepljenje protiv HPV-a. Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije u sklopu redovnih aktivnosti provodi edukativne radionice u reproduktivnom zdravlju za učenike i učenice srednjih škola, i to: u 1. razredu program Utjecaj spolno prenosivih bolesti na reproduktivno zdravlje, a u 2. razredu program Zaštite reproduktivnog zdravlja (o sprečavanju

začeća i kontracepcijskim sredstvima).

4.4. Sukladno raspoloživim financijskim sredstvima pristupiti će nabavi suvremenih pomagala za olakšavanje poroda (stolčić, kada) za rodilište u OB Zabok

REALIZIRANO:

Županija je za zabočku bolnicu u svrhu podizanja kvalitete zdravstvene skrbi za majke i djecu nabavila sljedeću opremu: LED fototerapijske posteljice u kompletu za Odjel pedijatrije, opremu za pripremu lakšeg poroda (ljestve, užad, lopte) za Odjel ginekologije i porodništva, te CTG uređaj i električne prsne sisaljke za isti Odjel.

OB Zabok uložila je značajne napore i vlastita sredstva u podizanje standarda skrbi za majke i djecu što je i rezultiralo velikim priznanjem i odabirom bolnice da sudjeluje u projektu projekta "Rodilišta prijatelji majki i djece" kao jedna od samo 4 bolnice u cijeloj RH. Cilj ove zajedničke inicijative Ministarstva zdravstva i Ureda UNICEF-a za Hrvatsku je daljnje prilagođavanje rodilišta potrebama majki, poboljšanje komunikacije između zdravstvenih djelatnika i roditelja, bolje informiranosti i partnerstva. OB Zabok od kraja 2016. godine primjenjuje i novi način ublažavanja porođajnih bolova inhalacijom kombinacije dušik-oksida (plina) i kisika (zraka) iz cilindara pričvršćenih na masku koju roditelj drži na licu kada god joj je potrebno ublažavanje bolova i time je prva u Republici Hrvatskoj koja to primjenjuje.

Također predsjednica ŽPRS sudjeluje u Koordinaciji za promicanje dojenja u KZŽ. U tom dijelu treba naglasiti veliki angažman Rodilišta OB Zabok kao i patronažnih sestara Doma zdravlja na promicanju dojenja. Dom zdravlja Krapinsko - zagorske županije provodi tečajevе za trudnice u svojim prostorima, a također je ustrojeno 12 grupa za podršku dojenja. Održano je ukupno 37 tečaja u koje je uključena 451 trudnica i 87 pratnji. Tečajevi su u potpunosti besplatni za trudnice, a cilj je uključiti i educirati što više žena i budućih očeva. Čak 44% trudnica s područja Županije obuhvaćeno je trudničkim tečajem. Četiri patronažne sestre završile su edukaciju za IBCLC savjetnice za dojenje. Djelatnice dviju pedijatrijskih ordinacija primarne zdravstvene zaštite krenule su na edukaciju, a što je jedan od prvih koraka za dobivanje statusa ordinacije „Savjetovalište – prijatelj djece“. Mjesta za dojenje su u knjižnici u Zlataru, Klanjcu, Pregradi i Svetom Križu Začretje te u Ljekarničkoj jedinici u Krapini. Također klupe za dojenje nalaze se u Krapini, Humu na Sutli, Bedekovčini, Radoboju i Park za dojenje u Konjščini.

Dodatno u području ovog cilja Povjerenstvo je reagiralo na situaciju vezano uz dostupnost usluga prekida trudnoće kao dijela zakonski dostupnih usluga u području reproduktivnog zdravlja. OB Zabok napravila je potrebne korake da ženama budu dostupne usluge prekida trudnoće, no još uvijek nije prihvaćena upotreba medikamentozne metode pobačaja koju koriste pojedine bolnice u Hrvatskoj.

5. Prevencija rodno uvjetovanog nasilja

Cilj: Stvoriti sustav direktne podrške za žene žrtve nasilja.

5.1. Podržati i sufinancirati će se pokretanje SOS telefona i savjetovališta za žene žrtve nasilja sukladno Preporuci (2002)5 Odbora ministara Vijeća Europe državama članicama o zaštiti žena od nasilja. U tu svrhu surađivati će se s organizacijama civilnog društva.

REALIZIRANO:

U Krapinsko-zagorskoj županiji je, uz prethodno održanu edukaciju volonterki, 9. 10. 2012. godine započeo s radom SOS telefon za žene žrtve nasilja, kao početna faza realizacije zajedničkog projekta Županije i Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje iz Zagreba. U ovih gotovo 5 godina postignuti su sljedeći rezultati:

- odrađeno je više od 1000 volonterskih sati,
- educirano je 20 volonterki za rad na SOS telefonu za žene žrtve nasilja (rodna ravnopravnost, savjetovanje, komunikacijske vještine, rad na sos telefonu, pravni aspekti),
- zaprimljeno i obrađeno je više od 200 poziva,
- organizirano i provedeno je više od 10 intervizija i više od 10 supervizija za volonterke,
- volonterke su sudjelovale na više od 8 dodatnih edukacija u području rada sa ženama žrtvama nasilja, rada na sos telefonu i savjetovanja općenito,
- organizirane su 2 edukacije za stručne radnike (zdravstveni djelatnici, djelatnici u sustavu socijalne skrbi, policijski službenici),
- početkom 2017. godine po dobivanju vlastitog prostora otvoreno je Savjetovalište za žene žrtve nasilja i opremljen je prostor Savjetovališta,
- organizirano više od 40 javnih akcija, prezentacija u svrhu osvještavanja i senzibilizacije javnosti,
- SOS telefon i savjetovalište postalo je članom Tima za prevenciju obiteljskog nasilja i nasilja prema ženama Krapinsko-zagorske županije.

5.2. Izraditi će se projekt otvaranja Sigurne kuće za žene žrtve nasilja u Krapinsko-zagorskoj županiji. U tu svrhu surađivati će se s organizacijama civilnog društva.

REALIZIRANO:

2012. godine izrađen je projekt Sigurne kuće koji je definirao sukladno Mreži socijalnih ustanova potrebe i mogućnosti u KZZ u pogledu zbrinjavanja žrtava obiteljskog nasilja. 2013. godine započelo se s preliminarnim aktivnostima vezanima uz realizaciju projekta između ostalog, 12. 12. 2013. godine organizirana je posjeta Međimurskoj županiji i Sigurnoj kući Čakovec te je održan sastanak s Ministarstvom socijalne politike i mladih. Nažalost zbog niza okolnosti, defanzivnog pristupa nadležnog ministarstva te nedostatka vlastitih nekretnina ovaj projekt nije do kraja realiziran. I dalje je u praksi vidljivo da žene ne odlaze u sigurnu kuću kad su u potrebi zbog zaposlenja odnosno školskih obaveza djece. Također kao veliki problem se pokazuje nedostatak socijalne stanogradnje. Bez većeg angažmana nadležnih ministarstava u oba područja vrlo teško će regionalna samouprava sama riješiti ovaj problem.

5.3. Distribuirati će se Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja svim relevantnim ustanovama, uključivši osnovne i srednje škole.

REALIZIRANO:

2013. godine održana je 11. tematska sjednica vezana uz provođenje **Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja** uz sudjelovanje nadležnih tijela i institucija koji su obvezni provoditi odredbe Protokola u cilju adekvatne zaštite i potpore žrtvama seksualnog nasilja u Krapinsko-zagorskoj županiji.

U promociji Protokola sudjelovale su predstavnice Ureda za ravnopravnost spolova te Ženske sobe. Protokol je distribuiran nadležnim institucijama. 2014. godine održano je javno predavanje **“Seksualno nasilje - upoznavanje s Protokolom o postupanju u slučaju seksualnog nasilja”** u Zlataru,

5.4. Organizirat će se i provoditi kampanje i druge aktivnosti, radionice, predavanja, tribine, okrugli stolovi o problemu rodno uvjetovanog nasilja, uključujući trgovanje ljudima i prostituciju kao i nasilje nad LGBT osobama te tiskati, distribuirati publikacije i edukativne materijale o svim oblicima nasilja nad ženama radi informiranja i podizanja javne svijesti o pojavi, problemima i načinima suzbijanja rodno uvjetovanog nasilja.

REALIZIRANO:

Tijekom perioda između raspuštanja starog i imenovanja novog saziva Županijskog povjerenstva u 2013. godini, Županija je podržala provedbu radionice o trgovanju ljudima i kampanju **«Dvije djevojčice»** za profesore/ice, nastavnike/ice i stručne suradnike/ice u osnovnim i srednjim školama. Radionicu su proveli CESI, MUP i Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova. Također zamjenica župana za društvene djelatnosti gđa. Jasna Petek 6. 11. 2013. godine susrela s Pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova s kojom se razgovaralo o problematici ravnopravnosti spolova u Krapinsko-zagorskoj županiji; tom prigodom je župan g. Željko Kolar izrazio podršku osnivanju Sigurne kuće u KZŽ. Sastanak između župana g. Kolar, zamjenice gđe Petek i pravobraniteljice gđe Ljubičić ponovio i 13. 2. 2017. godine

Vezano uz problematiku nasilja, 2015. godine povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama – 25. studenog, organiziran je okrugli stol **„Rodno uvjetovano nasilje na Internetu“** u Zaboku. 2016. godine povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava – 10. prosinca, održane su projekcije dokumentarnog filma **„PRAJD ZA SVE NAS“** (film je presjek 15-godišnje borbe za promicanje temeljnih ljudskih prava LGBTIQ osoba u Republici Hrvatskoj) u Krapini i Zaboku.

Zaključno možemo konstatirati da je ŽPRS u okviru financijskih mogućnosti te ljudskih kapaciteta zadovoljavajuće provodio mjere iz akcijskog plana te će se aktivno uključiti u proces donošenja nove Nacionalne politike ravnopravnosti spolova. No, da bismo kao društvo zaista postigli stvarnu ravnopravnost spolova potrebno je da taj zadatak na sebe preuzmu sva tijela i institucije kao i drugi društveni akteri.

**PREDSJEDNICA
ŽUPANIJSKOG POVJERENSTVA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**
Tajana Broz